

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije: Kohezijska politika za podporo rasti in novim delovnim mestom — Strateške smernice Skupnosti (2007–2013)

KOM(2005) 299 končno — SEC(2005) 904

(2006/C 185/11)

Evropska komisija je 5. julija 2005 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske Skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o zgoraj omenjenem dokumentu.

Strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 23. marca 2006. Poročevalec je bil g. Vever.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 426. plenarnem zasedanju 20. in 21. aprila 2006 (seja z dne 21. aprila 2006) s 47 glasovi za, nobenim glasom proti in 1 vzdržanim glasom.

1. Povzetek

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor obžaluje, da so bile strateške smernice kohezijske politike 2007–2013 predstavljene eno leto po predlogih za proračunsko načrtovanje in uredb o strukturnih skladih za to obdobje, namesto da bi bile predstavljene istočasno ali prej. V teh okoliščinah so smernice bolj dodatne določbe kot pa prave smernice, kar bi morale biti.

1.2 Zaostanek je še toliko bolj vreden obžalovanja, ker so takšne smernice nujne zaradi kohezijskih vprašanj za obdobje 2007–2013, ki so raznolika in kompleksna: spremljanje širitve, konsolidacija eura, nadoknaditi zamude lizbonske strategije ob pospešeni globalizaciji. Ob težavah z nezadostno rastjo, precejšnjimi razlikami med državami članicami in proračunom Skupnosti, ki je preveč omejen, ima Unija še vedno prednosti, ki pa so še vedno bolj potencialne kot pa dejanske (utrditev razširjenega enotnega trga, infrastruktura za prihodnost, reforme za prilagoditev).

1.3 EESO meni, da povezave med prednostnimi nalogami strateških smernic in cilji strukturnih skladov niso jasne in da je treba pogoje za njihovo izvajanje pojasniti. Tako prva prednostna naloga, ki skuša doseči večjo privlačnost za naložbe, postavlja osrednje vprašanje nujnosti krepitve zaupanja v razvoj same Unije. Druga prednostna naloga, ki je namenjena spodbujanju inovacij in podjetništva, postavlja vprašanje stalne nezadostnosti sredstev Skupnosti (ni napredka pri patentih Skupnosti, vrzeli v pravnem statusu evropskih podjetij, intervencije v okviru skladov so preveč omejene na subvencije). Tretja prednostna naloga predvideva ustvarjanje novih in več delovnih mest in postavlja vprašanje, kako ob pritiskih globalizacije nadoknaditi zamude lizbonske strategije in doseči zaenkrat še oddaljeno izboljšanje gospodarskega in socialnega delovanja enotnega trga.

1.4 EESO in Evropski parlament izražata zaskrbljenost zaradi omejenosti proračuna Skupnosti za obdobje 2007–2013, ki ga je decembra 2005 pripravil Svet EU: določena zgornja meja 1,045 % BDP (t.j. 0,36 % kohezijskih sredstev) pomeni nižja proračunska sredstva kot pred širitvijo s 15 na 25 držav članic, čeprav so se izzivi notranjih neenakosti in mednarodne konkurence znatno povečali. Zato je osrednje vprašanje, na katerega morajo odgovoriti strateške smernice za obdobje 2007–2013, kako narediti več z manj. Kot rešitev EESO priporoča večjo prerazporeditev sredstev za kohezijsko politiko, usmerjanje intervencij in posodobitev načinov upravljanja.

1.5 EESO priporoča večjo prerazporeditev sredstev za kohezijsko politiko s pomočjo inovativnega finančnega mehanizma Unije.

1.5.1 Strukturni skladi morajo biti sposobni poleg subvencij uporabiti še druge instrumente in skupaj z EIB in EIS razviti posojila, oprostitev plačila obresti, jamstva za posojila in pomoč v obliki investicijskega in tveganega kapitala.

1.5.2 Taka prerazporeditev bi na ravni, ki je veliko širša kot le program Jeremie, povzročila multiplikacijski učinek intervencij v okviru skladov ter boljše dopolnjevanje z naložbami javnega in zasebnega kapitala, kar bi nadomestilo premajhna proračunska sredstva.

1.5.3 Zato EESO zagovarja znatno povečanje posojil in jamstev Unije, okrepljeno partnerstvo z bančnim in finančnim sektorjem ter ustrezne spremembe novih predpisov o strukturnih skladih. Ti trije pogoji zahtevajo, da Evropska komisija v zvezi s tem poda nujne predloge.

1.6 EESO priporoča, da naj bodo intervencije v okviru strukturnih skladov bolj usmerjene na prednostne interese Evrope.

1.6.1 Poleg neposredne pomoči najbolj prikrajšanim državam in regijam, ki se mora nadaljevati in še povečati, to zajema tudi krepitev financiranja vseevropskih infrastrukturnih omrežij in pomoč obmejnemu območjem, delno tudi z javno-zasebnimi partnerstvi.

1.6.2 Zato EESO poziva k temeljiti ponovni oceni proračuna za vseevropska omrežja, ki pri pripravi proračuna decembra 2005 niso bila upoštevana, kljub ciljem lizbonske strategije.

1.6.3 S tem se tudi domneva, da se pomoč Skupnosti namenja bolj za pomoč državam članicam pri izvajanju smernic, odločb in obveznosti Skupnosti, bodisi da to zajema prenos direktiv ali izvajanje lizbonske strategije. Še enkrat bo treba pregledati zlasti proračun za pomoč pri usposabljanju, ki je bil decembra 2005 prav tako zmanjšan.

1.7 EESO priporoča tudi posodobitev metod upravljanja kohezijske politike, da bi se tako spodbujala preglednost in interakcija.

1.7.1 To pomeni, da je pomoč Skupnosti tako kot državnih pomoči lahko povsem združljiva z evropsko politiko konkurence.

1.7.2 Zahteva tudi boljšo povezanost akterjev organizirane civilne družbe, predvsem socialnih partnerjev, pri pripravi, izvajanju in spremljanju evropske kohezijske politike.

1.7.3 Zato EESO zahteva, da so združenja socialno-poklicnih akterjev predmet jasnih določb, vključenih v strateške smernice. Pogoji za njihovo izvajanje morajo biti v vsaki državi članici natančno opredeljeni v prilogah k dokumentom za načrtovanje in pregled.

2. Uvod

2.1 Sporočilo Komisije o strateških smernicah 2007–2013, ki je bilo sprejeto 5. julija 2005, je nadaljevanje vrste predhodnih predlogov.

2.1.1 Smernice za proračun Skupnosti 2007–2013, predstavljene 17. februarja 2004, so bile izračunane na osnovi stopnje 1,14 % BNP.

2.1.2 Osnutki uredb o spremembah določb o strukturnih skladih (ESRR, ESS, Kohezijski sklad) za obdobje 2007–2013, so bili predstavljeni 14. julija 2004⁽¹⁾; Komisija je za te sklade predlagala tri cilje:

⁽¹⁾ Mnenja EESO o skladih (splošne določbe), o Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za regionalni razvoj, UL C 255 z dne 14.10.2005, str. 79, 88 in 91

2.1.2.1 konvergenčni cilj, ki bo nadomestil sedanji cilj 1, namenjen manj razvitim regijam Unije, predvsem tistim, v katerih je BNP nižji od 75 % povprečja EU; za ta cilj je namenjenih 78,54 % sredstev;

2.1.2.2 cilj regionalne konkurenčnosti in zaposlovanja, ki bo nadomestil sedanji cilj 2, bo v pomoč drugim regijam EU; predvsem bo namenjen izvajanju lizbonske strategije in izboljšanju zaposlenosti; za ta cilj je namenjenih 17,22 % sredstev;

2.1.2.3 cilj evropskega teritorialnega sodelovanja, ki bo nadomestil sedanji programa Interreg; za ta cilj je namenjenih 3,94 % sredstev.

2.1.3 Komisija je 14. julija 2004 predstavila tudi osnutek statuta evropske skupine za čezmejno sodelovanje, ki bo omogočala take pobude znotraj Skupnosti⁽²⁾.

2.2 Strateške smernice za kohezijsko politiko 2007–2013, ki jih je Komisija predstavila 5. julija 2005, določajo tri prednostne naloge, ki so sicer oblikovane drugače kot prej omenjeni cilji strukturnih skladov, vendar se z njimi ujemajo:

2.2.1 prva prednostna naloga strateških smernic je izboljšati privlačnost za naložbe;

2.2.2 druga prednostna naloga je spodbujati inovacije in podjetništvo;

2.2.3 tretja prednostna naloga strateških smernic je pomoč pri odpiranju novih delovnih mest.

2.3 Te strateške smernice naj bi se izvajale s pomočjo nacionalnih strateških referenčnih okvirov, ki jih bodo pozneje pripravile Komisija, države članice in regije.

2.4 Predstavitev strateških smernic je bil zadnji element, ki je še manjkal v razpravi o skupnem paketu za kohezijsko politiko 2007–2013. Vendar bi bilo bolj logično, če bi Komisija dala pobudo za razpravo o kohezijski politiki s predstavitevijo teh strateških smernic, ki so namenjene celovitemu političnemu okviru, kot pa da je predstavila osnutek določb o skladih, ki vsebujejo izvedbene določbe. Ker ni boljše medsebojne uskladitve, ki bi potrdila, da imajo strateške smernice glavno vlogo in ne dopolnilne, obstaja tveganje, da se izgubi dodana vrednost evropske kohezijske politike in spodbudi „renacionalizacija“ strategij razvoja, ki bo v celoti škodljivo vplivala na skladnost, konkurenčnost ter gospodarsko in socialno učinkovitost Unije.

⁽²⁾ Mnenje EESO, UL C 255 z dne 14.10.2005, str. 76

2.5 Razprave o strateških smernicah in uredbah o skladih za obdobje 2007–2013 so potekale v zapletenih okoliščinah, ki so jih zaznamovala očitno različna mnenja 25 držav članic glede višine zneskov in načina dodeljevanja. Po prvem neuspehu junija 2005 je Evropski svet 17. decembra 2005 dosegel sporazum o proračunu na precej skromnejši osnovi: določil je zgornjo mejo proračuna za obdobje 2007–2013 — 1,045 % BNP, iz katerega je 252 milijard evrov ali 82 % namenjenih konvergenčnemu cilju, 48,5 milijard ali 15,5 % cilju konkurenčnosti in zaposlovanja ter 7,5 milijard, kar znaša nekaj manj kot 2,5 %, cilju evropskega teritorialnega sodelovanja.

2.6 Evropski parlament je ta predlog proračuna zavrnil 18. januarja 2006, ker je bil daleč od pričakovanega. Med Svetom in Parlamentom so se razprave o kompromisu, ki predvideva dodatne 4 milijarde evrov (od tega 2 milijardi kot rezervno) ponovno začele 4. aprila 2006. Kompromis morata obe strani še ratificirati.

3. Ugotovitve v zvezi z izzivi kohezijske politike 2007–2013

3.1 Obdobje 2007–2013 bodo zaznamovali zelo pomembni izzivi, ki jih predvidevajo strateške smernice kohezijske politike.

3.1.1 Predvsem je treba nadaljevati s širitvijo in jo krepiti. Potem ko se je Evropska unija leta 2004 razširila s 15 na 25 držav, bo leta 2007 sprejela še dve državi članici. Poleg tega lahko pozneje, po letu 2013, če ne prej, nadaljuje s širitvijo, saj seznam kandidatov za pristop še zdaleč ni zaključen. Tudi če širitve krepijo enotni trg in njegovo zmožnost za rast, zaposlovanje, trgovino, proizvodnjo, potrošnjo in konkurenčnost glede na globalizacijo, bodo v vsakem primeru vedno večje gospodarske in družbene razlike zahtevale velikanski skok naprej pri usklajevanju evropskih in nacionalnih politik, upravljanju in krepitvi enotnega trga ter prostorskem načrtovanju EU.

3.1.2 Tudi območje eura je treba uspešno razširiti in hkrati okrepiti ter povečati njegovo privlačnost in učinkovitost v smislu rasti in delovnih mest. Trenutno je v območju eura le 12 od 25 držav članic. Do leta 2013 bi vanj morala biti vključena velika večina držav članic, če bodo izpolnile vse pogoje za vstop. S širitvijo Unije bo tudi širitev območja eura zahtevala večjo konvergenco glede pogojev konkurenčnosti, v glavnem na gospodarski ravni, pa tudi na številnih drugih sorodnih področjih, od obdavčevanja, zlasti pri uskladitvi davčnih osnov, do socialne politike.

3.1.3 V tem obdobju bo vedno več strukturnih sprememb:

3.1.3.1 globalizacija in naraščajoča moč novih razvijajočih se gospodarskih sil bosta povečali konkurenčne pritiske in pospešili preseljevanje podjetij;

3.1.3.2 tehnološke spremembe bodo vse hitreje, še posebej jih bodo spodbujale inovacije globalizirane informacijske družbe;

3.1.3.3 učinek starajočega se evropskega prebivalstva bo še bolj viden, ko se bo generacija *baby boom* iz povojnih let umaknila v pokoj. To bo vplivalo na življenjske pogoje in pogoje zaposlovanja ter ravnotežje sistemov socialnega skrbstva v državah članicah;

3.1.3.4 migracijski pritiski iz manj razvitih tretjih držav se bodo verjetno še naprej povečevali. Treba jih bo bolje regulirati, delno z boljšim prilagajanjem evropskim potrebam in integracijskim zmožnostim, delno pa z znatnim povečanjem učinkovitosti pomoči za razvoj matičnim državam, da bi tako odprli več novih delovnih mest in zagotovili večji gospodarski in družbeni napredek v teh državah. Bolj bo treba tudi upoštevati potrebe po prilagoditvi priseljevanju v šolskih programih in programih za usposabljanje na različnih ravneh.

3.1.3.5 Boj proti socialni izključenosti in revščini tako iskalcev zaposlitve kot „revnih delavcev“ bo ostal pomemben cilj evropske kohezijske politike. Če ne bodo rešene tovrstne težave, ki segajo prek samih težav zaposlovanja, bo v praksi težko doseči kohezijo, ne le s socialnega, ampak tudi z gospodarskega vidika.

3.1.4 Leto 2010, rok za lizbonsko strategijo, kot ga je določil Evropski svet leta 2000, bo v središču tega obdobja velikih sprememb. Toda izvajanje strategije zaostaja. Pri ohranjanju konkurenčnosti bo za Evropo še bolj nujno in tudi vse težje nadoknaditi zamujeno.

3.2 Pri spopadanju s temi izzivi v naslednjih letih se bo lahko evropska kohezijska politika oprla na več pomembnih dejavnikov. To so zlasti:

3.2.1 specifična teža evropskega notranjega trga, ki zajema več kot pol milijarde Evropejcev in predstavlja ekonomski, komercialni ter človeški potencial, ki ni dovolj izkoriščen v smislu ponudbe in povpraševanja v gospodarstvu ter trga dela;

3.2.2 evropski model socialnih odnosov in evropski socialni dialog, ki poudarjata vrednost človeških virov v primerjavi z vprašanji zaposlovanja, razvoja, zdravja in kakovosti življenja v svetovnem merilu;

3.2.3 dinamična gospodarska rast v novih državah članicah, pogosto dvakrat večja od povprečja Skupnosti, mora pomagati zapolniti precejšnje vrzeli v razvoju in podpreti gospodarsko in trgovinsko rast Unije;

3.2.4 nove priložnosti za načrtovanje in naložbe, ki so se ponudile zaradi enotnosti evropske celine in ki omogočajo popraviti notranjo gospodarsko ureditev ter izvajati inovativne programe na področju infrastrukture in prostorskega načrtovanja;

3.2.5 gospodarske in socialne reforme lizbonske strategije bodo tudi pomembno podpirale kohezijsko politiko Evropske unije, v kolikor se bodo uspele razviti in doseči učinek z aktivnim sodelovanjem socialnih partnerjev.

3.2.6 Pomoč v okviru evropske kohezijske politike si mora predvsem prizadevati za spodbujanje stalnega kroga rasti in delovnih mest z razvijanjem pozitivnih odnosov med temi različnimi dejavniki (poglobljanje in širjenje notranjega trga, naložbe in regionalni razvoj, reforme v državah članicah).

3.3 Evropska kohezijska politika mora računati tudi na velike težave pri izpolnjevanju ciljev.

3.3.1 Stalne težave bodo z oživljanjem močne gospodarske rasti v Evropi. V primerjavi s tekmeci EU še naprej izgublja. Gospodarska rast je na splošno skromna, brezposelnost je visoka v številnih državah članicah in vpliva tako na mlade kot tudi starejše, odpira se premalo novih delovnih mest, primanjkljaj na področju raziskav ostaja, vedno več podjetij seli svojo proizvodnjo. Trenutni položaj Evrope v svetovnem gospodarskem merilu ne odraža visokih ciljev, ki so bili določeni pred petimi leti, in nobenega opaznega napredka ni videti za izboljšanje tega položaja.

3.3.2 Drug velik izziv za kohezijsko politiko so gospodarske in socialne razlike, ki so nastale s širitvijo. Izravnava le-teh bo trajala dolgo. Potreben je nov pristop in nove metode v kohezijski politiki v primerjavi s prejšnjimi leti, ko razlike v razvoju med državami članicami niso bile tako velike.

3.3.3 Pomembna šibka točka kohezijske politike je nezadostna usklajenost gospodarskih politik, vključno z davčno, ki je še vedno preveč ohlapna, celo med državami, ki so sprejele euro. Zaradi večjega števila držav članic bo rešitev tega problema še težja in bolj nujna. Večjo gospodarsko usklajenost mora spremljati boljše posvetovanje o socialnih pristopih.

3.3.4 Med nepravilnosti, ki jih je treba odpraviti, spada tudi nezadostno sodelovanje akterjev civilne družbe v procesu, v katerem javne uprave prevzemajo vodilno vlogo in kohezijsko politiko v veliki meri upravljajo Komisija in države članice na dvostranski ravni ⁽³⁾.

⁽³⁾ Mnenje EESO o sporočilu Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu – Naša skupna prihodnost: politični izzivi in proračunska sredstva razširjene Evrope 2007–2013, UL C 74 z dne 23.3.2005, str. 32

3.3.5 V primerjavi z vedno večjimi potrebami so evropski skladi še vedno relativno skromni in bodo taki tudi ostali. Dogovor z dne 17. decembra 2005, ki omejuje evropski proračun na 1,045 % BNP, zmanjšuje proračun za kohezijsko politiko na 0,36 % BNP. Evropska proračunska sredstva so tako zmanjšana na raven, nižjo od tiste pred širitvijo s 15 na 25 držav članic, in to povzroča skrb EESO in Evropskemu parlamentu. Tako nizek odstotek, ki nima seveda nič skupnega z odstotkom zveznega proračuna (proračun ZDA predstavlja več kot 20 % BNP), se zdi zelo skromen tudi v zvezi s cilji kohezijske politike Unije.

3.3.6 Zato je osrednje vprašanje, na katerega morajo odgovoriti strateške smernice 2007–2013, kako narediti več z manj. Zelo omejena sredstva, ki so na voljo, bo treba kar najbolje uporabiti tako, da se ne zagotavlja stalna pomoč, ampak pogoji za avtonomen in trajnostni razvoj. To bo v prvi vrsti zahtevalo največjo možno konvergenco in dopolnjevanje z nacionalnimi proračuni. To tudi pomeni, da bodo skladi morali igrati vlogo aktivatorja ter podpirati tržne sile. Javno financiranje in tržne sile lahko skupaj mobilizirajo sredstva, potrebna za razvoj Evrope kot celote.

3.3.7 Za odgovor na te izzive bo treba prerazporediti sredstva za kohezijsko politiko, še bolj učinkovito usmeriti intervencije in posodobiti načine upravljanja. Ti različni vidiki so prikazani v naslednjih točkah.

4. Ugotovitve glede prednostnih nalog kohezijske politike 2007–2013

4.1 Glavna prednostna naloga smernic kohezijske politike za obdobje 2007–2013 je „rast in zaposlovanje“. Nanašajo se zlasti na partnerstvo za rast in zaposlovanje, ki ga je predlagal Evropski svet marca 2005, in integrirane smernice, ki jih je predlagala Komisija junija 2005.

4.2 Kot prispevek k tej splošni prednostni nalogi „rast in zaposlovanje“, sporočilo Komisije predlaga tri posebne prednostne naloge: spodbujanje privlačnosti Evrope za naložbe, spodbujanje inovacij in podjetništva ter izboljšanje zaposlovanja in usposabljanja. Te tri prednostne naloge dopolnjuje stalna skrb za izboljšanje prostorskega načrtovanja v Uniji, tako na podeželju kot v mestih, ter izboljšanje čezmejnih, nacionalnih in regionalnih povezav.

4.3 Prva prednostna naloga, ki predvideva večjo privlačnost Evrope za naložbe, je še posebej primerna. Izvajati jo je treba zlasti v manj razvitih regijah razširjene Unije, ki si zaslužijo to prednost, ob tem pa je treba zagotoviti tudi prehodne ukrepe, ki bodo v pomoč prejšnjim prednostnim območjem. Glede na inherentne omejitve evropskih skladov, je treba zahtevati spodbujanje kapitalskih naložb, zlasti zasebnega sektorja, v prednostna področja za razvoj evropskega gospodarstva.

4.3.1 Evropska unija pa vendar kljub že doseženemu napredku pri dokončanju notranjega trga, izvajanju ekonomske in monetarne unije ter kljub nekaterim reformam lizbonske strategije še vedno ni uspela zagotoviti avtonomnega in učinkovitega mehanizma za rast, ki bi povečal vrednost sinergij in komplementarnosti med nacionalnimi gospodarstvi. Zato bo težko voditi učinkovito kohezijsko politiko, če se najprej ne bo obnovilo zaupanje vseh vpletenih strani (podjetnikov, delojemalcev, vlagateljev) tako glede prihodnjega gospodarskega in družbenega razvoja Unije kot tudi glede njene politične in institucionalne prihodnosti.

4.3.2 V naslednjih letih bo tako vedno večja potreba po zmanjšanju dejavnikov negotovosti, ki sedaj pritiskajo na tako pomembna vprašanja, kot so dokončanje enotnega trga, utrditev konkurenčnega gospodarstva na podlagi eura, spodbujanje rasti in zaposlovanja, izboljšanje življenjskih pogojev, uspešno izvajanje lizbonske strategije, učinkovito upravljanje evropskih institucij ter najboljše in trajnostno načrtovanje v razširjeni Evropi v smislu uskladitve gospodarskega, družbenega in okoljskega napredka.

4.3.3 Sporočilo Komisije se osredotoča na naložbe v infrastrukturna omrežja, zlasti na področju prometa. Vendar ne raziskuje razlogov za stalne zamude pri teh projektih. Da bi te zamude nadoknadili, je treba dati večjo prednost financiranju vseevropske prometne, energetske in telekomunikacijske infrastrukture, ki pogojujejo kohezijo Unije. Le obžalujemo lahko drastično zmanjšanje finančnih sredstev za ta omrežja, ki so bila predvidena z dogovorom 17. decembra 2005. Dejstvo, da je ta prednostna naloga postala velika žrtev Evropskega sveta, je v neposrednem nasprotju z lizbonskimi obveznostmi, katerih cilji so postavljeni v sredino obdobja 2007–2013. EESO zato poziva, da se v skladu s stališči, ki jih je izrazil Parlament, jasno določi proračun za financiranje vseevropskih omrežij.

4.3.4 Sporočilo Komisije poudarja tudi dve drugi prednostni področji za naložbe kohezijske politike: prvič, spodbujanje naložb v okolje in drugič, krepitev evropske energetske samozadostnosti.

4.3.4.1 Treba je zagotoviti neposredno povezavo med temi nalogami in prej omenjeno podporo za evropska infrastrukturna omrežja.

4.3.4.2 Treba je tudi zagotoviti, da prejemniki evropskih pomoči spoštujejo okoljske zahteve.

4.4 Druga prednostna naloga kohezijske politike je izboljšati inovacije in podjetništvo. S tem je Komisija neposredno prevzela prednostne naloge lizbonske strategije, ki se nanašajo na spodbujanje evropske družbe znanja.

4.4.1 Izpolnitev te prednostne naloge bo najprej zahtevala povečanje naložb v raziskave.

4.4.1.1 Toda Evropa na tem področju izgublja tla pod nogami v primerjavi s svojimi velikimi tehnološkimi partnerji. Sredstva držav članic za raziskave, ki so pogosto za več kot tretjino nižja od cilja 3 % BNP, določenega v lizbonski strategiji, se v zadnjih letih niso povečala, ampak so ostala na enaki ravni, v nekaterih primerih pa so se celo zmanjšala. Evropski proračun za okvirni program za raziskave in razvoj ostaja skromen v primerjavi s proračuni za raziskave v državah članicah in neusklajen z nacionalnimi programi. Poleg tega ima institucionalni proces Skupnosti še vedno velike pomanjkljivosti, tudi na najvišji ravni. Vse to daje slab vtis. Nezmožnost uvedbe patenta Skupnosti, ki traja že trideset let, kaže na skrb vzbujajočo nesposobnost Unije, da bi za svoje cilje namenila potrebna sredstva.

4.4.1.2 Zato je potrebna prava, zanesljiva evropska raziskovalna politika. Ta bo zahtevala precejšnje povečanje sredstev za evropske raziskave, proračun Skupnosti pa bo moral biti temu prilagojen. Hkrati pa morajo ta sredstva voditi k bolj učinkoviti uskladitvi nacionalnih programov. Končno je treba narediti prostor patentu Skupnosti, tudi če ga v začetku ne bodo sprejele vse države članice soglasno. Kje pa bi bili euro, Schengen ali evropska socialna politika, če bi bila njihova uvedba odvisna od soglasnega izvajanja?

4.4.2 Sporočilo Komisije je poudarilo tudi potrebo po spodbujanju ustanavljanja in razvoja podjetij, zlasti na novih vodilnih področjih tehnologije, ter spodbujanju povezovanja v mreže na evropski ravni.

4.4.2.1 Žal mala podjetja še vedno nimajo poenostavljenega evropskega statuta, ki bi jim omogočal čezmejno delovanje.

4.4.2.2 EESO zato ponavlja poziv iz svojega mnenja na lastno pobudo o statutu evropske družbe za MSP⁽⁴⁾, da naj Komisija predstavi in sprejme takšen evropski statut za mala in srednja podjetja brez odlašanja.

⁽⁴⁾ UL C 125 z dne 27.5.2002, str. 18

4.4.2.3 EESO tudi obžaluje umik predlogov Komisije o evropskem statutu za družbe za vzajemno zavarovanje in evropska združenja jeseni 2005, ki je potreben bolj kot kdaj koli prej.

4.4.3 Sporočilo Komisije tudi poudarja pomembno vprašanje financiranja podjetij in potrebo po lažjem dostopu do finančnih sredstev, zlasti za inovativna podjetja.

4.4.3.1 Poudariti je treba, da je zmožnost strukturnih skladov za odločilno izboljševanje dostopa podjetij do finančnih sredstev v sedanjih obliki zelo omejena in da strukturni skladi na tem področju igrajo precej podrejeno vlogo, čeprav bi bila omejena podpora in sofinanciranje pilotnih projektov na ciljno izbranih in zglednih področjih lahko koristna. EESO z veseljem ugotavlja začetek pobud JASPERS in JEREMIE v partnerstvu med Komisijo, Evropsko investicijsko banko, Evropskim investicijskim skladom in Evropsko banko za rekonstrukcijo in razvoj. Namen pobude JASPERS je pomagati nacionalnim in regionalnim oblastem držav, ki so upravičene do sredstev iz konvergenčnega cilja, pri pripravi velikih infrastrukturnih projektov. Program JEREMIE pa je namenjen izboljšanju dostopa do finančnih sredstev za mala podjetja. EESO upa, da bosta ti pobudi učinkovito delovali in da bosta kar najbolj vidni na lokalni ravni, da bo ta novi akcijski okvir imel čim večji učinek v smislu gospodarskega razvoja in ustvarjanja dejavnosti in s tem novih delovnih mest na kraju samem.

4.4.3.2 Da bi imeli skladi čim bolj neposreden in viden vpliv na financiranje podjetij, jim je treba zagotoviti širšo osnovo, vključno z bančnimi posojili, da bo tvegani kapital bolj dostopen in da se malim podjetjem omogoči boljši dostop do mikrokreditov in jamstev. To bi pomenilo na novo opredeliti sredstva skladov in zlasti način finančnega inženiringa, ki je trenutno omejen na dodeljevanje subvencij. V primeru programa Jeremie, vendar v mnogo večjem obsegu, bi šlo za pretvorbo teh subvencij v finančne produkte: en euro na stran za jamstvo posojila tveganega kapitala bi tako omogočil financiranje pet do deset evrov naložb MSP in tako zagotovil, da bi imeli ukrepi, sprejeti v okviru evropskih skladov, multiplikacijski učinek. Priporočila EESO v zvezi s tem so podrobneje razložena v 5. poglavju tega mnenja.

4.4.3.3 Hitro in učinkovito dokončanje enotnega finančnega trga Evrope, skupaj z učinkovito politiko konkurence in utrditvijo ekonomske in monetarne unije, bi vodilo v odločilno izboljšanje dostopa podjetij vseh velikosti do finančnih sredstev. Vendar je to vprašanje komajda omenjeno v sporočilu Komisije, čeprav je ena od glavnih odgovornosti Komisije zagotoviti, da se ti cilji v prihodnjih letih dosežejo.

4.5 Tretja prednostna naloga, določena v sporočilu, so nova delovna mesta in izboljšanje kakovosti delovnih mest.

4.5.1 Predpogoj za povečanje zaposlovanja je okrepitev gospodarske rasti in na podlagi tega odpiranje novih delovnih mest. Za ta cilj je potrebno gospodarstvo, v katerem je visoko povpraševanje povezano z upravnim, davčnim in socialnim okoljem, ki je bolj naklonjeno odpiranju delovnih mest in zlasti ustreza položaju malih podjetij, samozaposlenih in obrtnikov ter poklicem, namenjenim spodbujanju strokovnih sposobnosti. Kot že omenjeno, imajo lahko strukturni skladi le omejen neposreden vpliv na teh področjih in so najbolj koristni pri podpori ciljnih pobud in pilotnih projektov, pri tem pa spodbujajo najboljšo prakso.

4.5.2 Kot poudarja Komisija, so glavna zahteva prilagoditve trgu dela. Strukturni skladi se morajo osredotočiti zlasti na izboljšanje delovanja enotnega trga na tem področju. Za to bo potrebna večja mobilnost, vključno z možnostjo prenosa pokojninskih shem, in odpravljanje ovir za evropski trg zaposlovanja, še posebej v sektorju storitev⁽⁵⁾, kjer se ustvari več kot dve tretjini novih delovnih mest, ob upoštevanju socialnih pogojev iz kolektivnih pogodb in predpisov.

4.5.3 Komisija poudarja potrebo po izboljšanju usposabljanja za delo. EESO je kljub temu zelo zaskrbljen zaradi za polovico zmanjšane proračuna za vseživljenjsko učenje, ki ga je predlagala Komisija in je bil sprejet decembra 2005. EESO poziva k povišanju proračuna na raven, ustrežno zahtevam lizbonske strategije. Na tem področju bodo potrebna nova znanja in sposobnosti, vedno večje odgovornosti ter zahteve po novih pobudah. Glede na to bodo prihodnji programi morali upoštevati regionalne prednostne naloge. Za sredstva evropskega socialnega sklada je zelo pomembno, da so čim bolj prilagojena regionalnim potrebam in niso omejena na sofinanciranje nacionalnih politik.

4.5.3.1 EESO poudarja, da si je treba resnično prizadevati, da bodo določbe tako komplementarne in učinkovite kot je mogoče. Javne in zasebne akterje je treba mobilizirati v dolgotrajno partnerstvo, ki se bo osredotočilo na regionalne strategije na osnovi naslednjih prednostnih nalog: spodbujanje dostopa do inovacij in vseživljenjskega usposabljanja za vse, izboljšanje upravljanja in razvoja človeških virov v vseh podjetjih, povečanje deleža zaposlenih žensk, izboljšanje stopnje aktivnosti vse do upokojitve, prilagoditev politike usmerjanja poklicne poti in usposabljanja potrebam gospodarstva, spodbujanje poklicnega usposabljanja in vajeništva na vseh ravneh, zlasti tam, kjer se pojavljajo težave z zaposlovanjem, ter dajanje prednosti usposabljanju, ki vodi k dejavni udeležbi vedno večjega števila izključenih ljudi v gospodarstvu.

⁽⁵⁾ Mnenje EESO o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o storitvah na notranjem trgu, UL C z dne 8.9.2005, str. 113

4.5.3.2 Strukturni skladi morajo dati prednost tudi sofinanciranju programov za usposabljanje na evropski ravni, skupaj z uspešnima programoma Erasmus in Leonardo. Ti programi se morajo v prihodnje odvijati hitreje, da bodo lahko podpirali dva- do trikrat več mladih Evropejcev.

4.5.4 Posebej velja omeniti tudi staranje prebivalstva, kar zahteva posebno prilagoditev prej navedenih stališč v zvezi z odpiranjem delovnih mest in sistemi socialne pomoči (upravni, davčni in socialni pogoji, varstvo otrok po dosegljivih cenah, trg dela, usposabljanje in človeški viri).

4.6 Tri prednostne naloge strateških smernic zaokroža medsektorski poziv za upoštevanje teritorialne dimenzije kohezijske politike. To predstavlja neke vrste četrto prednostno nalogo.

4.6.1 Sporočilo opozarja na prispevek mest k rasti in zaposlovanju (boljše ekonomsko, socialno in okoljsko upravljanje urbanizacije). Zavzema se za diverzifikacijo gospodarskih in podeželskih območij (ohranjanje storitev javnega interesa, razvoj mrež, spodbujanje lokalnih razvojnih polov). Treba bi bilo podrobneje pojasniti razmerja med temi zahtevami in tremi prednostnimi nalogami strateških smernic.

4.6.2 Sporočilo tudi poudarja potrebo po teritorialnem sodelovanju na treh ravneh:

4.6.2.1 čezmejno sodelovanje, zlasti za namene vzajemnih izmenjav in spodbujanje ekonomske in socialne integracije;

4.6.2.2 nadnacionalno sodelovanje za spodbujanje skupnih dejavnosti držav članic na strateško pomembnih področjih (promet, raziskave, socialna integracija);

4.6.2.3 medregionalno sodelovanje za spodbujanje širjenja najboljših ekonomskih, socialnih in okoljskih praks.

4.6.3 Vendar EESO obžaluje, da se to sklicevanje na potrebo po evropskem teritorialnem sodelovanju zdi le dopolnilno, celo postransko v primerjavi s prednostnimi nalogami strateških smernic, namesto da bi bilo izrecno vključeno vanje.

4.7 V celoti ta ocena treh prednostnih nalog strateških smernic, skupaj s teritorialno dimenzijo, postavlja nekaj pomembnih vprašanj.

4.7.1 Prednostnim nalogam manjka natančnost, ki je potrebna za pravi „strateški“ okvir za izvajanje in vodenje kohezijske politike. Zdi se, da bolj služijo kot sklicevanje na dobre prakse, ki se morajo uporabljati na raznih političnih področjih.

4.7.2 Predvsem povezave med prednostnimi nalogami strateških smernic in tremi cilji skladov niso jasne. To je velika ovira: strateške smernice morajo delovati kot okvir za uporabo skladov, ne da so nekje ob strani. Drugače povedano, strateške smernice delujejo bolj kot dodatna navodila za izvajanje namesto kot prave smernice, kar bi morale biti.

4.7.3 Da bodo strateške smernice upravičile svoje ime in delovale učinkovito, morajo natančneje določiti, kako je treba doseči prednostne cilje na naslednjih področjih:

4.7.3.1 „dodana vrednost“, ki jo zagotavlja evropska kohezijska politika v primerjavi z nacionalnimi in lokalnimi politikami;

4.7.3.2 „teritorialno združevanje“ v okviru evropskih razvojnih združenj in osi, ki bi imelo velik splošni učinek;

4.7.3.3 „okvirni načrt“ za evropske sklade z zagotovitvijo, da strateške smernice določijo učinkovit in jasen okvir, ne le navodila za izvajanje.

5. Ugotovitve v zvezi s sredstvi za kohezijsko politiko 2007–2013

5.1 Kot podpora kohezijski politiki Komisija namenja posebno pozornost vlogi strukturnih skladov (regionalnemu in socialnemu skladu) in Kohezijskega sklada. Opozarja, da mora uporaba skladov, skladno s prej navedenimi strateškimi cilji, omogočiti spodbujanje rasti, boljše izkoriščenje priložnosti enotnega trga, spodbujanje zblíževanja med državami članicami, krepitev regionalne konkurenčnosti in izboljšanje ekonomske, socialne in kulturne integracije Unije.

5.2 Treba se je zavedati, da se bo EU soočala z vedno večjo vrzeljo med omejitvami skladov in velikostjo potreb (razlike v razvoju med državami članicami, zamude pri vzpostavljanju infrastrukture, zamude na enotnem trgu, zaostajanje v konkurenčnosti, zamude pri izvajanju lizbonske strategije). Notranja reorganizacija prednostnih nalog proračuna Skupnosti je nujna, delno z nadaljevanjem trenutnih reform skupne kmetijske politike. Toda to bo omogočilo le omejen obseg povečanja sredstev strukturnih skladov, v kolikor bo celoten proračun Skupnosti ostal tako skromen. V vsakem primeru se 0,36 % sredstev (ali 308 milijard evrov proračuna, ki znaša 862 milijard evrov, za rezervo dodatne 4 milijarde, dogovorjene 4. aprila 2006, ki jih še morata ratificirati Parlament in Svet), ki jih proračun Skupnosti, omejen na zgornjo mejo 1,045 % BNP, namenja kohezijski politiki, Odboru ne zdi dovolj, da bi Unija lahko izpolnila kohezijske cilje v obdobju 2007–2013.

5.3 Posebno pozornost je treba nameniti:

5.3.1 metodam intervencij v okviru skladov, ki morajo imeti večji učinek na spodbujanje naložb in vključevati več inovacij na tem področju kot v preteklosti;

5.3.2 resničnemu usmerjanju intervencij v okviru skladov, ki morajo imeti bolj strukturni učinek, predvsem na nadnacionalni in čezmejni ravni.

5.4 V zvezi z metodami intervencij v okviru skladov je treba poudariti naslednje:

5.4.1 Intervencije v okviru strukturnih skladov lahko le spremljajo kohezijsko politiko Unije. Ne morejo biti njen izključni oziroma glavni instrument. S skupnimi cilji morajo predvsem spodbujati mobilizacijo kapitala, ki je na voljo na trgih, in bolj konvergentno uporabiti nacionalne in regionalne proračune. Gre predvsem za zagotavljanje učinka spodbujanja. Glede na to morajo strukturni instrumenti Unije predstavljati glavno orodje načrtovanja za evropsko območje, spremljati politike Skupnosti in trenutne ekonomske in socialne spremembe.

5.4.2 Uporaba skladov EU in EIB mora temeljiti na bolj prilagodljivem in inovativnem konceptu finančnega inženiringa. Kot Komisija pravilno ugotavlja, se skladi ne bi smeli več omejevati na subvencije, ampak podpirati druge instrumente, kot so posojila, jamstva za posojila, konvertibilne instrumente, naložbeni kapital in tvegani kapital. EESO podpira to stališče in zahteva upoštevanje vseh ustreznih posledic ter da se metode finančnih intervencij Unije temeljito reformirajo.

5.4.2.1 EESO meni, da bo razvoj alternativnih metod intervencij v okviru strukturnih skladov — v tesnem sodelovanju z Evropskim investicijskim skladom in EIB — pomagal znatno povečati vpliv dejavnosti Skupnosti in omogočil boljše kombiniranje z naložbami javnega in zasebnega kapitala. Predvsem pa bi prispevale k javni/zasebni delitvi sredstev za naložbe, zlasti v MSP, ki pri tradicionalnih finančnih partnerjih veljajo za tvegana in za katera lahko pogoji za posojila v prihodnje postanejo še strožji glede na sporazume Basel II. Bile bi učinkovit način ublažitve omejitev proračuna Skupnosti. Dejansko bi bil vsak euro subvencij bolje porabljen, če bi bil namenjen za jamstvo 5 do 10 eurov posojila. To bi predvsem omogočilo povečanje števila upravičencev, s tem pa bi jim dali tudi več odgovornosti kot z dodelitvijo nepovratnih subvencij.

5.4.2.2 Te nove metode intervencij se morajo izvajati v neposredni bližini upravičencev, da se zagotovi največji učinek prilagoditve na ekonomski in socialni razvoj. Druga sredstva je mogoče mobilizirati z boljšim usklajevanjem ukrepov med strukturnimi skladi in drugimi institucijami, ki so že udeležene v evropskem razvoju, kot je Evropska banka za obnovo in razvoj. Eno od prednostnih področij delovanja mora biti veliko širše in aktivnejše spodbujanje javno-zasebnih partnerstev na evropski ravni, pod pogojem preglednosti in odkrite konkurenčnosti, zlasti za financiranje velikih infrastrukturnih projektov, ki so zelo pomembni za splošno kohezijo in skupno konkurenčnost Evrope. Kot je že bilo omenjeno⁽⁶⁾, se mora proračun za vseevropska omrežja v vsakem primeru občutno povečati, ker javno-zasebna partnerstva za evropsko infrastrukturo ne morejo uspeti brez ustrezne udeležbe javnih skladov Skupnosti.

5.4.2.3 Te vrste reforma metod intervencij v okviru skladov Skupnosti bo zahtevala večjo zmožnost EU za najemanje in dajanje posojil. Potrebna bo tudi večja usklajenost z EIB in drugimi finančnimi institucijami, partnerstvo z evropsko bančno in finančno mrežo ter krepitev pogojenosti pomoči za države članice in neposredne upravičence. Zaželeno bi bilo dodati ta vidik reformi predpisov o evropskih skladih za obdobje 2007–2013, da bi novi sistemi finančnega inženiringa delovali v polni meri. EESO zato poziva Evropsko komisijo, da poda nove predloge za ta tri področja.

5.4.3 Poleg tega je bilo upravljanje strukturnih skladov v zadnjih letih na žalost preveč nepregledno in preveč so jih obvladovali dvostranski odnosi med evropsko upravo in nacionalnimi upravami, brez učinkovite splošne uskladitve ali ustreznega nadzora oziroma spremljanja pravilne porabe sredstev. Evropsko računsko sodišče je pogosto obžalovalo to situacijo, toda posamezni ukrepi, ki so sledili, so bili preveč omejeni. Splošno načelo večje preglednosti v oblikovanju, sprejemanju in izvajanju politik Skupnosti se še ni razširilo na delovanje in upravljanje skladov, tako kot bi se moralo. Strateške smernice kohezijske politike morajo biti v prihodnje temelj za odločno spremembo v tej smeri.

5.4.4 Med inovacijami, potrebnimi za zagotovitev boljšega upravljanja evropske pomoči, je treba omeniti potrebo po bolj sistematičnih pregledih združljivosti pomoči Skupnosti s pravili konkurence. Nekateri slabo nadzorovani ukrepi, ki so jih skladi uporabljali v preteklosti in so bili namenjeni zmanjšanju regionalnih razlik, so povzročili resno in škodljivo izkrivljanje načel poštene konkurence, čeprav je ta dva cilja mogoče povsem uskladiti. Subvencije Unije so javne in primerljive z državnimi, zato jih je treba enako nadzorovati. To načelo tudi vodi k potrebi po boljšem vzajemnem usklajevanju med evropskimi

⁽⁶⁾ Glej točko 4.3.3.

subvencijami in nacionalnimi ter regionalnimi subvencijami. Letno poročilo o konkurenčnosti, ki ga pripravlja Komisija, mora zato v prihodnje vsebovati poglavje o pogojih za spremljanje pomoči Skupnosti v skladu s politiko konkurenčnosti Unije. EESO je to priporočil že večkrat, vendar se rezultati do sedaj še niso pokazali.

5.5 Glede koncentracije intervencij bi si morala Komisija prizadevati za to, da bi intervencije evropskih skladov usmerjala bolj evropska dimenzija prostorskega načrtovanja v Uniji, kar se še ne dogaja, z izjemo osamljenega napredka, ki so ga spodbudili akcijski načrti Skupnosti.

5.5.1 Strukturni skladi so si do sedaj zelo prizadevali spodbujati nadnacionalno dimenzijo v svojih ukrepih, kljub regulativni in gospodarski vzpostavitvi velikega evropskega notranjega trga, ki sedaj obsega 25 držav članic. Strukturne sklade je v glavnem upravljala Komisija na osnovi nacionalnih prednostnih nalog, ki so jih predstavile države članice, brez neposredne navezave na nove potrebe po sodelovanju, ki so nastale zaradi odprave fizičnih, tehničnih in davčnih ovir za trgovino. Hkrati so se gospodarske in socialne razlike povečale in zahtevajo okrepitev nadnacionalnih povezav in mrež.

5.5.2 Ta položaj je treba popraviti z razvijanjem jasnejših prednostnih nalog pri intervencijah, da se tako utrdijo povezave med državami članicami na nadnacionalni, medregionalni in čezmejni ravni. Ugotovitve Komisije v zvezi s temi vprašanji je treba ponovno oceniti, razviti in vključiti v prednostne naloge za intervencije v okviru skladov, namesto da se jih dodaja kot dopolnilo prednostnim nalogam.

6. Ugotovitve o integraciji in nacionalnih ter regionalnih politikah

6.1 Vključitev kohezijske politike v nacionalne in regionalne politike je glavni cilj, kot je pravilno poudarila Komisija. Napredek je potreben na dveh področjih.

6.2 Najprej je treba zagotoviti, da se pomoč Skupnosti učinkovito porabi za podporo najboljšemu izvajanju smernic Skupnosti, odločb in obveznosti v različnih državah članicah. Glavne prednostne naloge so:

6.2.1 pravi in pravočasen prenos evropskih direktiv;

6.2.2 krepitev upravnega sodelovanja na evropski ravni, predvsem za zagotovitev pravega delovanja enotnega trga;

6.2.3 boljša uporaba elementov pakta za rast in stabilnost, ki ne sme ostati le opozorilo na primanjkljaje, ampak odpreti pot skupnemu gospodarskemu upravljanju.

6.3 Drugič, treba je sprejeti ukrepe za zagotovitev, da pomoč Skupnosti resnično pomaga krepiti skladnost med

evropskimi in nacionalnimi politikami, predvsem z namenom učinkovitejšega izvajanja lizbonske strategije. Zlasti velja omeniti:

6.3.1 pomoč gospodarskim, socialnim in upravnim strukturnim reformam;

6.3.2 poenostavitev regulativnega okvira in razvoj evropskega pristopa k socialno-poklicni samoregulaciji, ki jo je treba podpirati; ⁽⁷⁾

6.3.3 pospešitev dokončanja evropskega finančnega območja in s tem večje prednosti eura;

6.3.4 zблиževanje davčnih sistemov na osnovi, ki je privlačna za inovacije in naložbe, da se omogoči boljši okvir za konkurenčnost ob različnih sistemih držav članic.

6.4 Treba se je izogibati dodajanju nadaljnjih nacionalnih ali regionalnih meril k okviru, ki ga je določila EU, da se ohrani potrebna fleksibilnost v opredelitvi vsebine prihodnjih programov. Iz istega razloga se je treba izogibati tudi določanju postopkov, ki bi utegnili ohromiti dodelitev dotacij za obdobje sedmih let oziroma onemogočiti preprosto sprejetje sedanjih programov.

6.5 EESO upa, da bo pomoč Skupnosti pomagala spodbujati evropski pristop k industriji in omogočila uskladitev javnih oblasti in akterjev organizirane civilne družbe na različnih ravneh (evropski, nacionalni, regionalni). ⁽⁸⁾

6.6 EESO pozdravlja dejstvo, da se je Evropski svet decembra 2005 načeloma strinjal z ustanovitvijo Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji, ki bo „nudil dodatno pomoč delavcem, ki so postali odvečni zaradi velikih strukturnih sprememb v svetovnih trgovinskih vzorcih, jim pomagal s ponovnim usposabljanjem in pri iskanju nove zaposlitve“. Voditelji držav oziroma vlad so pozvali Svet, da opredeli merila primernosti za ta sklad. EESO meni, da bi lahko evropski socialni partnerji sodelovali pri opredelitvi na medpoklicni ali celo sektorski osnovi.

7. Ugotovitve o udeležbi socialno-poklicnih akterjev

7.1 V kohezijski politiki morajo biti udeleženi tudi socialno-poklicni akterji. EESO je že v svojem mnenju iz leta 2003 o partnerstvu za izvajanje strukturnih skladov ⁽⁹⁾ pozval h krepitvi te udeležbe. Komisija priznava to potrebo in poudarja, da ima vključitev socialno-poklicnih akterjev odločilno vlogo pri zagotavljanju boljšega sprejetja politike na lokalni ravni. Vendar ni predstavila nobenih konkretnih predlogov za vključitev te zahteve v strateške smernice za kohezijo.

⁽⁷⁾ Informacijsko poročilo strokovne skupine za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo o trenutnem položaju koregulacije in samoregulacije na enotnem trgu.

⁽⁸⁾ Glej mnenje EESO o sodobni industrijski politiki, UL C 110 z dne 9.5.2006.

⁽⁹⁾ UL C 10 z dne 14.1.2004, str. 21

7.2 EESO zato predlaga, da se strateške smernice za kohezijsko politiko 2007–2013 dopolnijo z natančnim okvirom za udeležbo socialno-poklicnih akterjev. Kot odločbe Kotonovskega sporazuma, ki odobravajo nedržavne akterje iz afriških, karibskih in pacifiških držav, izrecno povezane z upravljanjem evropskih subvencij, mora biti ta okvir polno vključen v strateške smernice in postati obvezujoč za države članice.

7.3 Okvir mora vsebovati naslednje cilje:

7.3.1 vključitev socialno-poklicnih interesnih skupin in socialnih partnerjev v evropsko opredelitev glavnih smernic (predvsem celotni strateški dokument) in njihovo decentralizirano izvajanje na nacionalni ravni (zlasti nacionalni strateški referenčni okvir, ki so ga uvedle države članice) in na regionalni ter lokalni ravni;

7.3.2 poglobitev gospodarskih, socialnih in okoljskih komponent tega dialoga za učinkovit, participativen in trajen razvoj;

7.3.3 udeležba socialno-poklicnih akterjev neposredno pri izboljšanju zaposlovanja, predvsem s pogodbenimi sporazumi med socialnimi partnerji, ki so namenjeni zlasti posodobitvi sistemov poklicnega usposabljanja in omogočanja boljše prilagoditve trgu dela;

7.3.4 spodbujanje akterjev civilne družbe, da bolje izkoristijo evropski enotni trg s krepitvijo vseevropske proizvodnje, trgovine in infrastrukturnih omrežij ter določitev socialno-poklicne samoregulacije in dogovorov o koregulaciji, ki bodo pomagali dokončati enotni trg;

7.3.5 opredelitev učinkovitih modelov javno-zasebnih partnerstev s sprejetimi sporazumi za koncesije, pobude, jamstva in stranski pogodbi, skupaj s socialno-poklicnimi akterji;

7.3.6 razvoj več programov javno-zasebnih partnerstev, zlasti za infrastrukturo in financiranje MSP na lokalni ravni;

7.3.7 spodbujanje socialno-poklicnih akterjev, da krepijo evropske pobude za sodelovanje na področju raziskav in tehnoloških inovacij;

7.3.8 podpiranje novih pristopov socialno-poklicnih akterjev, ki prispevajo k ciljem trajnostnega razvoja.

7.4 Da bi ta dialog uspel, ga je treba bolje organizirati in strukturirati v Bruslju in državah članicah ter regijah. Okvir za udeležbo mora zato zajemati naslednje določbe:

7.4.1 dialog mora temeljiti na učinkovitih informacijah, ki jih javne oblasti držav članic pravilno posredujejo, na strateških smernicah in sporazumih za njihovo izvajanje;

7.4.2 s posvetovanji je treba začeti dovolj zgodaj in tako omogočiti socialno-poklicnim akterjem, da sodelujejo pri študijah o vplivu;

7.4.3 obveščanje socialno-poklicnih akterjev o spremljanju posvetovanj in predlogov;

7.4.4 okvir mora obsegati tudi uradno načrtovanje oziroma revizijo dokumentov, povzetek pogojev za posvetovanje socialno-poklicnih akterjev;

7.4.5 v primeru čezmejnih ali medregionalnih programov spodbujanje skupnih posvetovanj in socialno-poklicnih partnerstev, ki so tudi čezmejna ali medregionalna;

7.4.6 spodbujanje pobud socialnega dialoga o teh čezmejnih in medregionalnih načrtih, predvsem z uvedbo izbirnega nadnacionalnega okvira za pogajanja, kot je bilo najavljeno v socialni agendi 2005–2010.

7.5 EESO ponovno poudarja svojo podporo predlogu Komisije, da nameni 2 % sredstev Evropskega socialnega sklada razvoju zmogljivosti in dejavnosti, ki jih bodo skupaj izvajali socialni partnerji.

7.6 EESO se strinja, ob izrecni podpori Evropskega sveta marca 2005, z razvojem evropske informacijske in podporne mreže za pobude akterjev civilne družbe, ki sodelujejo pri izva-
janju lizbonske strategije. Mreža bo v celoti vključila pobude, ki jih bodo prevzeli ti akterji, da bi v obdobju 2007–2013 izboljšali učinkovitost evropske kohezijske politike.

V Bruslju, 21. aprila 2006

Predsednica
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Anne-Marie SIGMUND